БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 106 (4565).
31 МАЙ
ЧОРШАНБА
1972 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

КРЕМЛДА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

29 майда СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати АҚШ президенти Ричард М. Никсон билан унинг рафиқаси шарафига қабул маросими ўтказдилар.

Катта Кремль саройининг Георгий залидаги қабул маросимида Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Америка томонидан АҚШ президентига ҳамроҳ бўлиб келган давлат арбоблари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ КИЕВГА УЧИБ КЕТДИ

Расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Америка Қўшма Штатларининг президенти Ричард М. Никсон 29 майда Москвадан Киевга учиб кетди.

(ТАСС).

* * *

КИЕВ, 29 май. (ТАСС). АҚШ президенти Ричард М. Никсон рафиқаси билан бирга, шунингдек, унга ҳамроҳ бўлган совет ва Америка расмий кишилари Москвадан Киевга келишди.

МАРИН САРОЙИДА ЗИЁФАТ

КИЕВ, 29 май. (ТАСС). Бугун кечқурун Украина ССР Олий Совети Президиуми билан Украина ССР ҳукумати Марин саройида АҚШ президенти Ричард М. Никсон ва унинг рафиқаси шарафига зиёфат бердилар.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Р. НИКСОН КИЕВДА

КИЕВ. 30 май. (ТАСС). АҚШ президенти Ричард М. Никсон бугун абадий шуҳрат боғини бориб кўрди. У номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйди, немис-фашист босқинчиларга қарши курашда жонини фидо қилган совет жангчилари хотирасини ҳурмат билан эслади.

Фахрий қоровул саф тортиб турди. АҚШ, СССР ва Украина ССР давлат гимнлари ижро этилди.

Р. Никсон собиқ София монастири территориясида жойлашган XI—XVIII асрлар архитектура ёдгорликларининг ноёб комплекси билан танишди. Меҳмон мозаик ва деворга солинган расмларини айниқса қизиқиб томоша қилди.

* * *

АҚШ президенти Р. Никсон рафиқаси билан ва ўзига ҳамроҳ бўлган америкалик давлат арбоблари билан шу куниёқ Киевдан Теҳронга жўнаб кетди.

АҚШ, СССР ва Украина ССР давлат байроқлари билан безатилган Борисполь аэропортида Р. Никсонни Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. П. Ляшко, СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. П. Вадер, Украина ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. Т. Кальченко, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин ва бошқа расмий кишилар узатиб қолдилар.

Узатиб қолувчилар орасида АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Бим ҳам бор эди. (ТАСС).

ПИЛЛАЧИЛАР АҲДИ

Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда ҳар йили пилладан мўл ҳосил олинмоқда. Ўтган йили ҳам шундай бўлди. Колхозчилар 200 қути пилла уруғидан 10200 ўрнига 12312 килограмм ҳосил топшириб планни ортиғи билан бажардилар. Колхозда 100 килограммчи пиллачилар жуда кўп. Мана уларнинг номлари — Осиё Умерова, Дорихон Норбекова, Марям Қолдибоевалардир. Улар бу йил ҳам мўл ҳосил етиштириш иштиёқида меҳнат қилишяпти.

Колхозчилар 210 қути пилла уруғидан камида 11 тонна пилла сотишга аҳд қилишган. Пиллачилар тут баргини тежаб-тергаб сарфламоқдалар. Пилла қурти боқиладиган хоналар ёруғ, иситилган. Шу сабабли қурт яхши ўсмоқда.

Ж. ҚУРБОНБЕКОВ.

ФИРМА ЮЛДУЗЛАРИ

Оржоникидзе районидаги «Химик» совхозида Ранса Ивановна Никифорованинг номини катта-кичик ҳурмат билан тилга олади. Бунинг боиси бор, албатта. Мана 25 йилдирки Ранса совхоз сут-товар фермасида ишлайди. Ўтган йилда эса ҳар бош сигирдан 3100 килограммдан сут соғиб олди.

Р. И. Никифорованинг кўп йиллик самарали меҳнатини партия ва ҳукуматимиз муносиб тақдирлади. Ҳозир унинг кўксида Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденлари ва медаллар порлаб турибди.

Бу йил Ранса Никифорованинг сигирлари 24 бошга етди. Ранса уларни маълум рацион асосида озиқлантирмоқда. Шу сабабли сигирлардан соғиб олинаётган сути сер қаймоқ бўляпти.

Совхоз сут-товар фермасида Ранса Никифорованинг издошлари кўплаб топилади. М. Кладова, Л. Крестян, А. Рустемова, Г. Тарасенколар шулар жумласидандир. Улар СССРнинг 50 йиллик юбилейига қадар ҳар бош соғин сигирдан 3000—3100 килограммдан сут соғиб олиш ниятидалар.

Н. ПИРМЕТОВ.

ВИТАМИНЛИ ОЗУҚАЛАР ФАБРИКАСИ

Республика хўжаликларида ўт талқони тайёрлаш мавсуми бошланди. 1-«Боёвут» совхозида «АВМ—1,5» қуритиш установкаси ишга туширилди. Бундай агрегат ҳар соатда бедадан бир ярим тонна қимматли озуқа тайёрлаб беради.

Бир қанча совхозларда ўрнатилган 44 та қуритиш агрегати ўт талқони тайёрлашга шай бўлиб турибди. Бу йил Ўзбекистон хўжаликлари ўтган йилдагига қараганда қарийб икки баравар кўп — 43 минг тонна ўт талқони ишлаб чиқарадилар. Ҳозирги вақтда 49 та совхозда янги механикалашган фабрикалар қуриш мўлжалланмоқда. Бу фабрикалар учун асбоб-ускуналар Литвадан олинади. Наманган областидаги «Гулбоғ» совхозида, Фарғона областидаги «Бешариқ» совхозида ва бошқа хўжаликларда шундай фабрикалар қуриб битказилади.

(ЎзТАГ).

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ районидаги «Политотдел» колхозида ғўзани парвариш қилиш илғор агротехника қоидаларига риоя қилган ҳолда олиб борилмоқда. Шу сабабли кўчатлар тез ривожланмоқда. Колхозчилар қисқа вақт ичида ғўзани икки марта тўла парваришдан чиқариб бўлишди. Ҳозир ниҳоллар шоналай бошлади. Суратда: 3-бригадада ғўзага учинчи марта ишлов бериш пайти.

ЎРТОҚ АБДУМАЖИД Оқбоев раҳбарлик қилаётган звено Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг пешқадамларидан бири ҳисобланади. Звено аъзолари ҳар гектар ердан 40 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олиб, ғўза парваришини кучайтирмоқдалар. Суратда: тажрибали механизатор, звено бошлиғи А. Оқбоев.

В. Сироткин, И. Глауберзон фотолари.

ЕМ-ХАШАК МЎЛ БЎЛСИН

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ДАҒАЛ ХАШАК ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 30 МАЙГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — жами тайёрлангани тонна ҳисобида, учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида

Калинин	8237	26,6
Оққўрғон	7402	19,5
Пискент	2356	16,8
Оҳангарон	5919	16,0
Бўка	2995	14,3
Бекобод	3105	13,5
Янгийўл	3618	8,8
Юқори Чирчиқ	2115	4,7
Ўрта Чирчиқ	1809	8,4
Оржоникидзе	1404	7,8
Бўстонлиқ	407	1,2
Область бўйича	39397	12,2

Юқоридаги статистик маълумотлардан кўриниб турибдики, областимизнинг бир қатор районларида ем-хашак жамғариш қизғин кетяпти. СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига бошланган мусобақада актив қатнашаётган чорвадорлар бир йилнинг ўзида икки йилга етадиган миқдорда ем-хашак жамғаришга ҳаракат қилишяпти.

Бу ўринда Оҳангарон районидаги совхозларнинг ишлари мақтовга сазовордир. Совхоз ишчилари табиий ўтларнинг кўплигини ҳисобга олиб, қўшимча равишда ишчи кучлари ва транспорт воситалари ажратиб, кўплаб хашак жамғармоқдалар. Совхозларда бедани ўриш жуда қисқа муддатларда ўтказилди. Барра бедалардан кўплаб сенаж бостириб қўйишди. 1-, 2-«Оҳангарон», «Октябрь» совхозларида ҳар куни белгиланган графикдагига нисбатан кўпроқ хашак ўрилиб, жамғариляпти. Пискент райони хўжаликларида ҳам чорва қишловига тайёргарлик ишлари уюшқоқлик билан бошланиб кетди. Райондаги колхоз ва совхозлар дағал хашак ва сенаж бостириш юзасидан берилган май ойи топшириғини анча ошириб бажаришга муваффақ бўлдилар. 1-«Пискент» совхози, Тельман номли колхоз ва бошқа хўжаликларда пичан ўриш, машиналардан, шунингдек сенаж бостириш тракторларидан самарали фойдаланиляпти. Калинин районидаги бир қанча хўжаликлар ҳозирнинг ўзидаёқ сенаж тайёрлаш планини бажариб қўйдилар. Район хўжаликлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, оширилган мажбуриятлар олмоқдалар.

Лекин, областнинг ҳамма районларида ҳам беда ўриш, дағал хашак тайёрлаш ва сенаж бостириш ишлари тезкорлик билан давом эттирилаётир деб бўлмайди. Ҳали жуда кўп колхоз ва совхозларда беданинг биринчи ўрими тугалланганн йўқ. Бедалар ғовлаб ўсиб, гуллаб кетяпти.

Юқори Чирчиқ районида ҳам хашак тайёрлаш талабга тўла жавоб бермаяпти. Районда хашак тўплаш юзасидан берилган май ойи топшириғи бажарилмади. Сенаж бостиришда ҳам ана шундай кўнгилсиз ҳол рўй берди. Райондаги Калинин номли, «Гулистон», Энгельс номли ва бошқа колхозларда пичан тайёрлаш, сенаж бостириш ишига етарли ишчи кучи ҳалигача ажратилгани йўқ. Бўстонлиқ ва Оржоникидзе районларида айниқса дағал хашак тўплаш учун катта имкониятлар мавжуд. Шунга қарамай, район ташкилотлари бу ишга ҳалигача етарли эътибор беришмаяпти. Талабчанлик кучайтирилмаяпти, оқибатда тузилган график кўп хўжаликларда кундан-кунга бажарилмай қолмоқда.

Ҳозир чорва озуқаси тўплаш учун катта имкониятлар мавжуд. Табиий ўтлар жуда кўп. Бедаларнинг ривожи яхши, гап ишчи кучларидан ва техникадан самарали фойдаланишда қолган.

КАЛИНИН районидаги Оржоникидзе номли колхозда сенаж бостириш қизғин давом эттириляпти. Колхозчилар ўтган йилга нисбатан анча кўп сенаж тайёрлашга сўз беришган. Суратда: сенаж бостириш пайти.

А. Мальцев фотоси.

ҒЎЗА ПАРВАРИШНИ ЯХШИ КЎРАДИ

ПИСКЕНТ РАЙОНИДАГИ ТЕЛЬМАН НОМЛИ КОЛХОЗ РАИСИ МАҲМУД ҚОСИМОВ ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

Эл-юрт қатори биз ҳам Совет Иттифоқининг 50 йиллиги шарафига ўз зиммамизга юксак мажбурият олганмиз.

Колхозимиз аъзолари ҳосилдорликни оширишда бурилиш ясаш, баракали хирмон кўтариш ниятида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Бу йил азамат колхозчиларимиз ҳосилдорликни планга нисбатан 4 центнер оширишга, минг гектар пахта майдонидан 2750 тонна «оқ олтин» йиғиб олишга аҳд қилганлар.

Колхозимизда пахтачиликда кўзи пишган, шу соҳада катта тажрибага эга бўлган, ҳамиша юқори ҳосил етиштириб келаётган ажойиб бригада бошлиқлари, меҳнатсевар кишилар, дала гвардиячилари — моҳир механизаторлар бор. Улар юкимизни енгил, мушкулимизни осон қилиб келмоқдалар. Илғорларнинг бой тажрибалари, оқилона иш тутишлари бизга катта мадад бўляпти. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳакимполвон Қодиров, Ҳошим Қуролов, Умурзоқ Душанов, Ортиқбой Мавлонов, Раҳим Абдураҳмонов сингари бригада бошлиқлари бизнинг маслаҳатгўйларимиз, тажрибали деҳқонларимиздир. Улар юқори ҳосил олишда, камҳосилли ерларни унумдор ерларга айлантиришда, қирларни ўзлаштириб сув чиқаришда, тўла гектарлар ҳосил қилишда бошқаларга ибрат бўлмоқдалар.

Масалан, уста пахтакорларимиздан Хакимполвон Қодиров, ҳурматли деҳқонларимиздан. У бошлиқ бригада аъзолари бултур 120 гектар пахта майдонига «Тошкент-2» навли чигит экиб, ҳар гектаридан салкам 50 центнерга етказиб ҳосил олдилар. Ҳошим Қуролов бошлиқ бригадада 160 гектар ерга 108—Ф навли чигит экилиб, 31 центнердан хирмон кўтарилди. Бу йил эса бригада аъзолари Тошкент навли чигит экиб, 40 центнердан ҳосил етиштирамиз деб ваъда берганлар. Умурзоқ Душаев бошлиқ бригаданинг ери камҳосилли. Шунга қарамай, бригада аъзолари 30 центнердан пахта ҳосили, 29 гектар ерга лавлаги билан маккажўхорини аралаш экиб, ҳар гектаридан 400 центнердан лавлаги, 400 центнердан кўкпоя етиштириш учун курашмоқдалар.

Раҳим Абдураҳмонов бошлиқ бригада аъзолари эса 35 гектар қир ерлардан 80 гектарини ўзлаштириб сув чиқардилар. Улар шу янги ўзлаштирилган ерларнинг ҳар гектаридан биринчи йилда 25 центнердан ҳосил олиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Бу йил чигит асосий майдонларда бир текис ундириб олинди. Юқорида номлари зикр қилинган бригадаларда олдинги ғўзалар шоналай бошлади. Умуман ғўзанинг иккинчи парвариши колхоз бўйича тугай деб қолди. Яқинда районимизда ўтказилган агротехника совети бу йилги шароитда ғўза қатор ораларида қандай иш олиб боришни кўрсатиб берди ва кўп нарсаларни тавсия қилди. Биз ҳам ўз хўжалигимизда новаторларимиз билан маслаҳатлашиб, шароитимизни ҳисобга олган ҳолда ғўза парвариши соҳасида маълум тадбирларни белгилаб чиқдик.

Маълумки, бу йил ҳаво ҳийла салқин келди. Усимлик қуёш нуридан етарли даражада яхши фойдаланмаяпти. Ер қизимаса ўсимлик ривожланмайди. Бундан ташқари 200 гектар ердаги ғўза бузиб экилган. Демак ерни қиздириш керак. Ерни қиздириш учун культивацияни кучайтириш, тракторларга мумкин қадар кўпроқ иш органлари қўйиб ишлатиш зарур. Тўпроқ қанча кўп ағдарилса, ер шунчалик пишади.

Баъзи кишилар чигитни эрта экиб олдик, пахтамиз эрта пишади деб хом ўйлайдилар. Чигитни эрта эккан билан иш битмайди. Ғўзага ишлов берилмаса, у бир жойда тураверади. Унга қанча ишлов берилса, шунча яхши ривожланиб, серҳосил бўлиб ривожланади.

Новаторларимизнинг шундай маслаҳатларини ҳисобга олиб, ҳозир ғўза парваришига катта аҳамият беряпмиз. 28 та трактор ғўза қатор ораларида тўхтовсиз ишлаб культивация қиляпти. Ерларни қайта-қайта ағдариб қиздиряпти. Район агротехника совети ҳашаротга қарши курашда ПГСдан фойдаланишни тавсия қилган эди. Биз шу маслаҳатга кўра тракторларга 7 та ПГС осиб қўйдик.

Колхозимиздаги 650 гектар ерга «Тошкент-2» навли чигит экилган. Бу ерларда бир қатор ягана ўтказилган. Лекин айрим ерларда ерда қолган чигитлар униб чиқиб кўчатни яна қалинлаштиряпти. Шуни назарга олиб шу навли чигит экилган ҳамма майдонда кўчатни қайта текшириб чиқиб, зарур миқдорда ҳар уяда бир-икки донадан кўчат қолдириляпти.

Агротехника советида ғўзага ҳозир қандай сув қўйиш тадбирлари ҳам айтиб ўтилган эди. Бизнинг колхозимиз шароитида ғўзага унча эрта сув қўйиб бўлмайди. Чунки кўп ерларимизда ер ости сувлари яқин, заҳкаш. Биз деҳқонларимиз билан маслаҳатлашиб, ғўзани суғоришга киришамиз. Ҳозир ҳамма бригада ва звеноларда қатор ораларидаги ўтлар йўқотиляпти. Шу билан бирга ғўзага сув қўйиш учун зарур тайёрлик ишлари кўриляпти.

Бу йил ёғингарчилик кўп бўлгани учун ғўза қатор ораларидаги қатқалоқни йўқотиш учун тракторлар кўпроқ ишлади. Бундай харажатлар ишлаб чиқариш планида кўзда тутилмаган. Шунинг учун бундан буён тракторлар билан қилинадиган айрим иш турларини қўшиб ўтказишга ҳаракат қиляпмиз. Масалан, ҳашаротга қарши кураш мақсадида ПГСдан фойдаланиляпти. Шунинг учун ғўзани культивация қилиш билан бир вақтда ўғит солиняпти ва ҳашаротга қарши дори сепиб кетиляпти. Районда ўтказилган агротехника совети томонидан қилинган бу тавсия ҳашаротга қарши курашни кучайтириш билан бирга хўжаликларга иқтисодий жиҳатдан ҳам фойда келтиради.

Биз бу йил ўз зиммамизга олган социалистик мажбуриятни бажариш учун тажрибали пахтакорларимиз агротехника совети томонидан берилган маслаҳатларга ва тавсияларга амал қилиб иш олиб боряпмиз. Дала ишларини тобора қизитяпмиз.

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент-72 кинофестивали

„ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШ — КИНЕМАТОГРАФЧИНИНГ БУРЧИ“

29 май куни бўлиб ўтган матбуот конференциясида японилик меҳмон — Тошкентдаги кинематографчилар анжуманидаги энг кўп сонли Япония делегациясининг бошлиғи, танқидчи Акира Ивасаки бундай деди: «Биз Тошкент кинофестивалида иккинчи марта қатнашаётирмиз. Бу кинофестиваль Осиё ва Африка халқларининг фикр-ўйларини, улар тинчлик учун, социал тараққиёт учун қандай курашаётганликларини яхшироқ тушуниб олишда бизга ёрдам бермоқда». Кўпгина ҳамкасбларим ҳам тинчлик учун кураш кино санъати арбобларининг энг муҳим бурчи, деб ҳисобламоқдалар, деди у.

Тошкент фестивалига тақдим этилган лентaларнинг кўпчилигини бутун Совет Иттифоқи томошабинлари кўра оладилар. «Япон денгизи» кинокомпанияси ўртасидаги музокаралар давомида СССРда прокат қилиш учун Япониянинг бир қанча кинокартиналарини сотиш тўғрисида бир битимга келинди. Япон прокатчилари ҳам бир неча совет фильмини сотиб олиш истагини билдирдилар.

Марокаш, Жазоир, Гвинея, Тунис, Корея Халқ Демократик Республикаси, Ироқ, Бангладеш, Ливан делегациялари ўз фильмларини кўрсата бошладилар.

Германия Демократик Республикаси, Чили, Перу ва бошқа мамлакатларнинг фильмлари ҳам фестиваль экранига чиқарилганлиги бутун дунёдаги кино арбобларининг Тошкент учрашувига зўр қизиқиш билан қараётганлигидан далолат беради.

Фестиваль республиканинг бошқа шаҳарларига ҳам одим ташлади. Ўтган якшанба куни фильмлар кўрсатилмаганлигидан фойдаланиб меҳмонлар республика бўйлаб сафар қилишди.

С. ФРОЛОВА,
Г. ЛИПШИЦ.
ЎзТАГ мухбирлари.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИК ТАРОНАСИ

Дўстликнинг қудратли кучи нималарга қодир эканлиги Советлар замонида амалга оширилган улкан ишларда тўла намоён бўлмоқда. Олам юзини кўраётган ҳар бир шаҳарда, ҳар бир объектда қардошларимиз ҳиссаси сезилиб турибди. Ўзбекистон КП Бекобод район комитети ва меҳнаткашлар депутатлари район Советининг органи «Коммунист» ҳамда Тожикистон КП Пролетар район комитети ва меҳнаткашлар депутатлари район Советининг органи «Пролетар тонги» газеталарининг СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишлаб яқинда чиқарилган қўшма сони мана шу дўстлик тантаналарини мадҳ этишга бағишланди.

«Улуғ Октябрда йўғрилган дўстлик» сарлавҳали бош мақолада юбилей йилида бажарилиши лозим бўлган вазифаларга пахтакорлар диққат-эътибори қаратилган. Ички саҳифаларда эълон қилинган мақола ва хабарлар мазмун жиҳатдан ранг-баранг, географияси кенг. Бекобод районидаги Ленин номли колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Саматовнинг «Буюк истиқбол», Далварзин пахта заводи директори Н. Бобоевнинг «Дўстлигимиз барқарор», 2-«Далварзин» совхози партия комитетининг секретари Н. Жабборовнинг «Бирлашган ўзар» сарлавҳали мақолалари ва Пролетар райони вакиллари йўллаган хабарларда КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш йўлида бошланган социалистик мусобақа самаралари батафсил ҳикоя қилинган. Тўртинчи бетдаги адабиёт саҳифаси ҳам ҳар иккала район қаламкашларининг ижодий ҳамкорлиги мевасидир.

Қўшма сон факт ва рақамларга бой. Берилган фотосуратлар мақолалар мазмунини янада бойитишга хизмат қилган. СССРнинг 50 йиллигига тайёргарлик жараёнида туғилган бу қўшма сон ҳар иккала редакция коллективининг ижодий ютуғидир.

УНВОН МУБОРАК

Борис Сиротюк кўп йиллардан бери Ангрен кўмир разрезида меҳнат қилиб, кўпчиликнинг ҳурмати ва эътиборини қозонган экскаваторчилардан. У ўз участкасида меҳнатни намунали ташкил этаётганлиги ва вақтдан унумли фойдаланаётганлиги учун кўмир қазиб олишда юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари давомида моҳир экскаваторчи пландан ташқари минглаб тонна кўмир қазиб олди. Ҳозирги кунда СССРнинг 50 йиллиги шарафига бошланган мусобақада байроқдорлик қилмоқда.

Кўмир разрези маъмурияти ва касаба союзлари комитетининг яқинда бўлиб ўтган қўшма мажлисида 4314-экскаватор машинисти Борис Сиротюкка «Энг яхши экскаваторчи» унвонини беришга қарор қилинди. Ҳамкасблари Борисни бу муносиб ном билан қизғин табриклашди.

Номдор кончилар сони корхонада йил сайин ошиб бормоқда. Коммунистик меҳнат зарбдори номини олиш учун бошланган мусобақага ҳозир кончиларнинг 90 проценти қўшилган. Мусобақада зафар сизга ёр бўлсин!

ШИФОБАХШ ҚЎЛЛАР

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ)

«Колхозчи Т. Жуманазаровни касалхонага олиб келишганда аҳволи оғир, нафас олиши қийинлашарди. Шифокорлар унинг дардига малҳам бўлишди. Ҳозир у ўзини яхши ҳис қилаяпти. Бунинг учун С. Чўтбоева, Р. Эргашева, Ш. Файзиева каби шифокорлардан у беҳад миннатдор...»

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози касалхонасида тажрибали шифокорлар ишлашади. Улар ҳақида газетхон И. Қаландаров ёзган.

Областимизда бундай ишчан коллектив, намунали касалхоналар кўп. Редакциямиз шуларнинг айримлари тўғрисида ёзилган материалларни олди.

Мана, «Орзу изидан», «Шифокор», «Қўлингиз дард кўрмасин», «Касбни улуғлаб» сарлавҳали материаллар. Газетхонлардан **Р. Иноғомова, Ю. Дадабоев, Н. Юсупова, Э. Исматуллаевлар** йўллаган бу мақолаларида Орджоникидзе районидаги Байтқўрғон қишлоқ касалхонасининг врачи И. Амедов, бекободлик фельдшер Б. Умаров, Ўзбекистон травматология ва ортопедия институтининг тажрибали шифокорлари П. Қодирова, И. Акромов, юқоричирчиқлик хирург Н. Абдумуратов кабиларнинг номлари ҳурмат билан тилга олинади.

Чирчиқ шаҳар шифокорлари даволашнинг илғор усулларини кенг қўлламоқдалар. Бу хайрли ишда фармацевт Наим Фахриддиновнинг ҳам улуши бор. Бу ҳақда ўртоқ **Т. Ўрунов** ҳикоя қилади.

Калинин районидаги Ленин номли касалхона, Янгийўлдаги шифокор А. Иброҳимов мудирлик қилаётган 270-дорихона, Ангрен шаҳар болалар касалхонаси, Пискентдаги 1-шаҳар касалхонасига бағишланган материал авторлари **Ж. Ваҳобова, И. Ўринбоев, М. Абдуллаев ва Р. Дадабоевалар** шу шифохоналар фаолиятини мадҳ этганлар. Газетхонлардан **Н. Абдусаматов, А. Суннатов, А. Тартаулов, Р. Аминов, А. Усмоновлар** номини қаламга олган шифохоналар ҳам беморларга намунали тиббий хизмат кўрсатмоқда.

А. А. Девятова ташаббуси кенг қанот ёйсин!

БАЙРОҚДОРЛАР

Тошкент самолётсозлик заводининг фрезерчиси, СССР Олий Советининг депутати Альбина Александровна Девятованинг издошлари Олмалиқ шаҳар саноати корхоналарида ҳам анчагина бор.

Меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик топшириқни тўрт йилда бажаришга аҳд қилган кончилар, ремонтчилар, транспортчилар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Тикувчилик фабрикасининг ўнлаб чеварлари ҳам бу ташаббусга қўшилиб ишлашяпти. Фабрика директори ўртоқ Е. Литвинова девятовачилик ҳаракати ҳақида мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Донгдор фрезерчи Альбина Александровна бошлаган ташаббуснинг аҳамияти беқиёсдир. Чунки, меҳнат унумдорлигининг тинмай ортиб бориши тўққизинчи беш йиллик план топшириқларининг муваффақиятли бажарилиши учун муҳим аҳамиятга эгадир.

Шунинг учун ҳам фабрика маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари Альбина Девятова ташаббусини кенг оммалаштиришга қатъий қарор қилдилар. Шу мақсадда режалар туздик. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ўртасида бу ватанпарварлик ташаббуснинг моҳияти ва аҳамияти ҳақида тушунтириш ишлари олиб борилди. Цехлар ва участкаларда шу ҳақда суҳбатлар ўтказилди, мутахассисларнинг докладлари ташкил этилди. Орадан кўп ўтмай бутун-бутун бригадалар ва айрим чеварлар бу ҳаракатга қўшила бошлашди. Мавжуд резерв ва имкониятларни қидириб топиш, иш вақтидан унумли фойдаланиш зарурлигини яхши тушунган девятовачиларимиз ишлаб чиқаришни такомиллаштириш, иш жойларида меҳнатни пухта ташкил этиш йўлида тиним билишмади.

Донгдор чевар ўртоқ А. Потошенко раҳбарлигидаги тикувчилар бригадаси Альбина Девятова ташаббусига биринчилар қатори қўшилган эди. Бригада аъзолари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, кийим-кечак тикиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажаришга аҳд қилдилар. Сўзи билан иши бир бу чеварларимиз ваъдаларини зиёдаси билан дўндиришяпти. Бригадада меҳнат пухта ташкил этилган. Барча тикувчиларнинг унумли ишлаши учун қулай шароит вужудга келтирилган. Ҳар бир тикувчи маълум операцияни бажаради. Бу улар иккинчи хил ишларни уддалай олмайдилар, деган сўз эмас: уларнинг ҳар бири кийим тикиш билан боғлиқ бўлган барча операцияларни пухта ўзлаштиришган.

Бригадада маҳсулот сифати устидан қаттиқ назорат ўрнатилган. Бригаданинг бирор аъзоси ёмон ишласа ёки сифатсиз маҳсулот берса, ундан аввало ўзи, қолаверса бутун бригада ва корхона зарар кўриши турган гап. Ҳамма тикувчилар буни яхши билишади. Бригада аъзоларининг ўртача иш кўрсаткичлари нормага нисбатан 125—130 процентни ташкил этмоқда. Кийим-кечакларнинг сифати ҳам дуруст. Техника контроли бўлими бир кўришдаёқ қабул қилади.

Бу бригада билан мусобақадош бўлган ўртоқ Н. Чистякова бошчилик қилаётган коллектив меҳнати натижалари ҳам мақтовга сазовор. Бригадада нормани 125 процентдан кам бажарадиган бирорта ҳам чевар йўқ. Умуман улар топшириқни 130 процент ва ундан ҳам ошириб бажармоқдалар.

Чеварларимиз ҳам Альбина Александровна изидан боришяпти. Тикувчилардан Г. Токарчук, Д. Виноградова, Г. Куриленок, коммунистик меҳнат зарбдорлари В. Макарова, Л. Ульданова, М. Каражекова ўртоқлар нормани 140 процентга етказиб бажармоқдалар ва доим сифатли маҳсулот беришяпти.

Девятовачиларимиз беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариб, ишлаб чиқаришнинг барча техник-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш юзасидан коллективимиз олиб бораётган олижаноб курашнинг байроқдорлари бўлишмоқда. Унумли ва сифатли ишлаб, бошқаларни ҳам шунга ундамоқдалар, илғорлар сафининг кенгайишига, корхона қўйнига келган ёш тикувчиларда танланган касбга нисбатан меҳр-муҳаббат уйғотишда ёрдам беришяпти.

Зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни тўла ва зиёдаси билан бажараётган эканмиз, унда шу байроқдорларимизнинг ҳиссаси салмоқли бўляпти. Тўққизинчи беш йиллик иккинчи йилининг биринчи кварталида ишлаб чиқаришни ривожлантириш юзасидан катта одим ташладик. Шуни айтиш кифояки, шу кварталда ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан маҳсулот тайёрлаш 51 процент, уни реализация қилиш 34 процент кўпайди. Пландагидан ташқари 90 минг сўмликдан кўпроқ кийим-кечак қўлдан чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги 20 процентдан кўпроқ ортди. Маҳсулот таннархи эса 5 процент камайди. Ўртача иш ҳақи 8 процент ошди. Натижада республикамиз маҳаллий саноати корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақадан мукофотли иккинчи ўринни эгалладик.

Чеварларимиз апрель ойида қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш ва республика бўйича бораётган социалистик мусобақада яхши кўрсаткичларга эришиш учун янада ғайрат билан ишладилар. Натижада тўрт ойлик план 110,5 процент қилиб адо этилди. Меҳнат унумдорлиги эса белгиланганига нисбатан 25,0 процент ошди. Қўшимча ишлаб чиқарган маҳсулотимиз 100 минг сўмликдан ҳам ошиб кетди.

Эндиликда СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа тобора авж олмоқда. Девятовачиларимиз бу мусобақа иштирокчиларининг олдинги сафида боришяпти.

М. МАҲМУДОВ.

Матвей Кишков «Ўзбексельмаш» заводида бир неча йилдан бери ишлаб, коллектив ҳурматини қозонган. У оддий ишчидан завод меҳнат ва маош бўлими бошлиғи даражасигача кўтарилди. Суратда: ўртоқ Кишков (чапда) ўзига бириктирилган 3-пресслаш цехи ишчилари билан суҳбатлашмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

КЎРИК ДАВОМ ЭТАДИ

Тежамкорлик учун бошланган мусобақа кўлами Бекобод металлургия заводи цехлари бўйлаб тобора кенг қулоч ёймоқда. Заводнинг жамоат ташкилотлари ўзаро ҳамкорликда мусобақа самарадорлигини янада ошириш мақсадида бундан бир йил муқаддам тежамкорлик бўйича кўрик эълон қилган эдилар. Ўтган давр янгиликларга ғоятда бой бўлди. Йил давомида илғор ишчилардан ва новаторлардан материал ҳамда хомашёларни тежаб-тергаб қолишга қаратилган 1100 та таклиф тушди. Бу таклифларнинг 700 таси қисқа вақтда ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Янгилик туфайли корхонада қуйилаётган пўлат ва тайёрланаётган прокат сифати анча яхшиланди. Бундан корхона 127 минг сўмлик фойда кўрди.

Тежамкорлик бўйича эълон қилинган кўрикнинг дастлабки босқичи шу тариқа якунланди. Кўрик эса ҳамон давом этяпти. Навбатдаги босқичга йил охирида якун ясалади.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

ЛАТВИЯНИНГ «Авангард» ва Литванинг «Артояс» колхозлари чегарадош. Бу икки қардош колхоз бир-бирига ҳамиша ҳар соҳада кўмаклашиб келмоқда. Суратда: икки республика чегарасида. «Авангард» колхози раиси А. Звейниекс (чапда) ва «Артояс» колхози раиси П. Слушние.

Б. Клиппиницер фотоси.

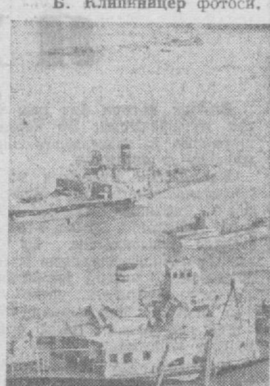

КИРОВ. Вятка ҳавзасида навигация ишлари жадал суръат билан олиб борилмоқда. Кемасозлар ва денгизчилар иккинчи бешйилликда 2 миллион 460 минг тонна юк, миллион кубометр ёғоч, 1 миллион 200 минг пассажирни манзилга элтиш мажбуриятини олишган. Суратда: Вяткада кемалар қатнови.

В. Коротков фотоси.

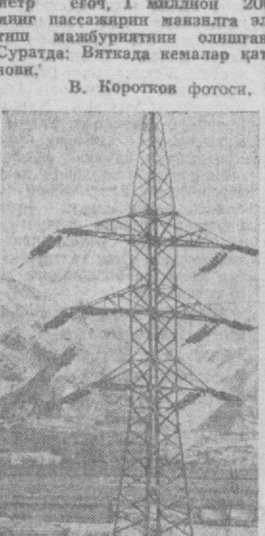

ҚИРҒИЗИСТОН. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Қадамжой комбинати йилдан йилга қувватини оширмоқда. Корхона маҳсулоти фақат мамлакатимизда эмас, балки бир қатор чет элларда ҳам машҳур. Суратда: Қадамжой комбинатининг умумий кўриниши.

В. Утешов ва А. Қодирқулов фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

ЯНГИЙЎЛ МЕБЕЛИ

Янгийўл мебель фабрикаси коллективи беш йиллик топшириқни муддатидан илгари бажариш учун курашибгина қолмай, маҳсулот сифатига ҳам алоҳида эътибор бериб келмоқда. Мебелсозлар тайёрлаётган диван-кроватлар, стол-стуллар, китоб жавонлари, болаларга мўлжалланган мебеллар бежиримлиги билан бошқа корхоналарникидан тубдан фарқ қилади. Шу туфайли фабрика маҳсулотига бўлган талаб йил сайин ортиб бормоқда.

Корхона коллективи СССР ташкил топганлигининг 50 йиллик тўйига муносиб совғалар ҳозирламоқда. Мебелсозлар беш йилликни 1975 йилнинг биринчи ноябридаёқ бажариб, маҳсулот ишлаб чиқаришни 60 процент оширишмоқчи. Юз минг сўмлик материал, электроэнергия ва ёқилғи тежаб қолинади. 164 минг сўмлик иқтисодий тежам берадиган 103 та рационализаторлик таклифи жорий қилинади.

Айниқса, корхонада меҳнатни илмий асосда ташкил этишга катта эътибор берилмоқда. Бунинг учун 18 та тадбир ишлаб чиқаришга жорий этилади. Натижада қўл меҳнати 15 процентга қисқаради. Шунингдек, тайёрланаётган маҳсулотнинг бир турига давлат сифат белгисини олиш ҳам режалаб қўйилган.

Фабрика план бўлимининг бошлиғи Баҳром Бойсолиев коллективнинг ишлари ҳақида қуйидагиларни ҳикоя қилди:

— Ҳозирги кунда фабрикамиз коллективи суткасига 22 минг сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Айниқса, диван-каравот, сервант, китоб жавонлари, шунингдек, болалар мебеллари харидорлар томонидан кўплаб сотиб олинмоқда.

Коллективимиз бешйилликнинг учинчи йилида беш миллион 670 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқаради. Шу жумладан, беш миллион 590 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинади.

Социалистик мусобақани авж олдириб юборилиши туфайли дастлабки ютуқлар қўлга киритилди. Биринчи квартал плани ортиғи билан бажарилди. 1 миллион 387 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди, 257 минг сўмлик тежамкорликка эришилди. Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча ошди.

Корхонамизда кўплаб халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга ҳаракат қилинмоқда. Бешйилликда 55 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилади. Шунингдек, болалар учун 5 ўринли шкаф, болалар каравоти, ўйинчоқ шкафлари, бундан ташқари диван-каравот, бир ўринли каравот, сервант, китоб жавонлари кўплаб тайёрланади.

Олмазордаги филиалнинг янги биносини 1974 йили фойдаланишга топширмоқчимиз. Бу йил эса филиал коллективи 500 минг квадратметр силлиқланган шпон тайёрлаб, республикамизнинг бошқа мебель корхоналарига юборади.

Қўл меҳнатини автоматлаштириш ва механизациялаштиришни режалаб қўйганмиз. Ҳозир диван-каравот ишлаб чиқариш цехида конвейер усулида ишлаш жорий этилди. Бу — маҳсулот ишлаб чиқаришни тезлаштириб, меҳнат унумдорлигини оширмоқда.

А. ИСОҚОВ.

ДАЛА ШИЙПОНЛАРИ ШАЙМИ?

ҲАҚЛИ ЭЪТИРОЗЛАР

Дала шийпони — бу деҳқоннинг иккинчи уйи. Дарҳақиқат шийпон деганда кўз ўнгимизда замонавий тартибда қурилган ажойиб оромгоҳ жой намоён бўлади. Унинг ёнгинасида ҳовуз, атрофда соя-салқин берувчи дарахтлар, ҳар хил гуллар. Деҳқонлар томонидан эрта-кўкламда экилган резаворлар барқ уриб яшнаяпти. Шарафли меҳнатдан сўнг у ерда дам олган кишининг кайфи чоғ бўлади, албатта.

Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли, Терешкова номли, «Полярная звезда», Охунбобоев номли сингари хўжаликларнинг кўпгина бригадалари дала шийпонлари биз мақтовини айтган шийпон талабларига жавоб беради. У ерларда пахтакорларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун ҳамма нарса муҳайё.

Лекин баъзи бир хўжаликларда эса дала шийпонлари ҳақиқий оромгоҳга айлантирилмаган.

Мана, биз Карл Маркс номли колхознинг мавсумга тайёр деб ҳисобланган Карим Азизов бошлиқ бригадаси дала шийпонидамиз.

Тўғри, шийпон баҳаво ерга жойлашган. Лекин бу ерда барча шароитлар етарли эмас. Тахта кроватларда шолчалар етишмайди. Бригаданинг бу йилги план ва мажбуриятлари бирон ерда ҳам қайд қилинмаган. Газета ва журналлар келтириб турилмайди. Бригада дала шийпонига агитаторлар бириктилганми? деб сўраймиз колхоз партия ташкилотининг секретари Исматилла Ибодовдан.

— Ҳа, бухгалтерия ходими Тангир Отақулов шу бригадага бириктилган,— дейди партком секретари.

Шу пайт ҳузуримизга бригада механизатори Ҳасанбой Эргашев келиб қолди.

Биз у билан суҳбатлашганимизда Тангир Отақулов бу ерга камдан-кам келади, деб айтди: бу яқин ўртада келиб суҳбат ўтказгани йўқ.

Бригада сувчиси Маҳаммаджон Мирзараимов эса далада ишловчилар учун кўчма савдо ташкил этилмаганлигидан нолиб гапирди.

Ҳайронмиз, ҳосил тақдири ҳал қилинаётган ҳозирги дамларда матлубот жамиятидаги раҳбар ўртоқлар нима учун пахтакорларга савдо хизмати кўрсатишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар?

Ахир колхоз пахтакорлари бу йил давлатга мўл-кўл «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олишган. Бунчалик улкан хирмонни бунёд қилиш учун биринчи галда пахтакорларга етарли шароит яратиб бериш керак.

Тўғри, хўжаликдаги айрим бригадаларда дала шийпонлари кўнгилдагидек безатиб қўйилибди. Кўпгина агитаторлар, сиёсий ташкилотчилар шийпонларда суҳбат ўтказмоқдалар. Улар асосий эътиборни илғорлар тажрибасини ёйиш, дала ишларини сифатли бажаришга қаратмоқдалар.

Лекин ҳамма дала шийпонида ҳам ишлар ана шундай йўлга қўйилмаган.

Буни партком секретарининг ўзи ҳам тан олди. Колхозимизнинг, дейди у, Ноғай Алексей раҳбарлик қилаётган бригадасидаги дала шийпони ҳозирги кун талабига жавоб бермайди. Колхоз правлениеси дала шийпонларини тартибга келтириш учун етарли миқдорда ишчи кучи ва қурилиш материаллари ажратган бўлишига қарамай, бу бригада бошлиғининг кам ҳафсалалиги, эътиборсизлиги туфайли шийпон кўнгилдагидек жиҳозланмади. Бундан ташқари 1-бригададаги мавсумий дала шийпони ҳам анча қаровсиз қолди.

Маълумки, колхозда болали аёллар анчагина бор. Улар учун қандай шароит яратиб берилган?

Агар хўжалик раҳбарлари билан суҳбатлашсангиз, боғча ва яслиларимизда иш ёмон эмас, кичкинтойлар тўғрисида ғамхўрлик қиляпмиз. Болали аёлларимизнинг хотиржам меҳнат қилишлари учун шароит етарли деб айтадилар.

Бироқ боғча ва яслилардаги аҳвол билан танишгач, сўз бошқаю, иш бошқа эканлигининг гувоҳи бўлдик. Биз хўжаликда бўлган кунимиз Чирчиқ шаҳридан ўзаро текширишга келган боғча ва ясли ходимлари билан учрашиб қолдик. Улар хўжаликнинг боғча ва яслиларида тузатилиши зарур бўлган бир қатор нуқсонлар ҳақида гапирдилар.

— Колхозда,— дейди Чирчиқ шаҳар пойафзал фабрикаси қошидаги болалар боғчасининг мудири Вера Кацман,— 8 та болалар боғчаси бор экан. Буларнинг еттитаси мавсумий, биттаси эса доимий ҳисобланади. Лекин бу боғчаларда кичкинтойлар учун яратиб берилган шароит қаноатланарли эмас. Кўпинча уларга бир хил менюда таом пишириб берилади. Асосан, вермишель, гуруч ва макарондан овқат тайёрланади.

Болаларга ўйнаш учун бериладиган ўйинчоқлар жуда ҳам кам. Болалар яслиси мудирининг айтишига қараганда 1965 йилдан буён ўйинчоқлар сотиб олинмас экан. Колхоз бунинг учун маблағ ажратмаётган эмиш. Хўжалик раҳбарлари ҳар бир бола учун йилига 6 сўм 70 тийинлик ўйинчоқ сотиб олиб бериш зарур эканлигини унутиб қўйишганга ўхшайдилар. Маълумки, ёзги соғломлаштириш мавсуми бошланяпти. Шунинг учун ҳам боғча ва яслиларда хлорофос, хлорамин ва бошқа дизенфекция қилувчи дорилар бўлиши шарт. Лекин биз буни учратмадик.

...Қишлоқ хўжалиги институтининг Киров номли ўқув-тажриба хўжалиги айрим бригадаларида ҳам далада ишловчиларга ғамхўрлик шу куннинг талаби даражасида эмас.

Хўжаликнинг Икром Холмирзаев бошлиқ бригадасига қарашли дала шийпонининг атрофи санитария-гигиена талабларига жавоб бермайди. Пахтакорлар тушлик қилиш учун уйларига қатнашмоқдалар.

— Қани энди,— дейди шу бригада механизатори Холмирза Санақулов,— дала шийпонининг атрофи супириб-сидирилса, сув сепиб турилса, қизил бурчак ташкил этилса, газета ва журналларни ўз вақтида келтириб турилса. Бригадамизда иссиқ овқат пиширилмайди. Пахтакорлар туш бўлиши билан уйларига жўнайдилар.

Ҳозирги долзарб кунларда қимматли вақтларининг бир қисми бекор ўтмоқда.

Хўжаликнинг Ҳамро Холдоров бошлиқ бригадаси аъзолари 158 гектар ерда ғўза ўстирмоқдалар. Бригада ишчилари ҳосилдорликни 35 центнерга етказамиз, деб аҳд қилишган. Бу ерда ҳам болали аёллар анчагина бор. Бригада яслисида бўлганимизда кичкинтойлар учун сифатсиз овқатлар тайёрлаб берилаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Бу ерда ҳам ўйинчоқлар етишмайди.

Қандай эҳтиёж сезиляпти, боғчадаги аҳволни яна ҳам яхшилаш учун нималар етишмайди?

Тарбиячи Меҳриза Холдорова:

— Маълумки, кунлар исиб кетди. Яслимизга келтирилаётган гўшт-сут, ёғ ва бошқа маҳсулотлар туриб қолиб сифатини йўқотяпти. Шунинг учун хўжалигимиз раҳбарларидан илтимос қилардик. Битта холодильник келтириб беришса, яхши бўларди.

Бу гап ўқув тажриба хўжалиги партия ташкилотининг секретари Пак Сергей Дмитриевичга ёқмади.

— Ўринсиз талаб,— деди у.— биз бу яслига кундалик овқатни кунда келтириб бериб турамиз.

Ясли мудираси Зайтуна Холмирзаева партком секретарининг бу гаплари нотўғрилигини айтди.

— Холодильник жуда ҳам зарур,— деди у,— бизга озиқ-овқат маҳсулотларини ҳар беш кунда келтириб берилмоқда.

Партком секретари Сергей Дмитриевич лом-мим деёлмасдан уялиб қолди.

Бу йил Ўрта Чирчиқ район меҳнаткашлари давлатга ўтган йилдагидан анча кўп пахта ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш учун курашмоқдалар. Бу мақсадга эришиш, зиммага олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажарилиши энг биринчи навбатда далада ишловчиларга ҳар жиҳатдан қулай шароит яратиб беришдан иборатдир.

Ўйлаймизки, юқорида тилга олинган хўжаликларнинг раҳбарлари тегишли хулоса чиқариб оладилар. Илғор хўжаликларнинг тажрибасини қўлланиб, дала шийпонларини ҳақиқий оромгоҳга айлантирадилар. болалар боғчалари ва яслилари ишини намунали йўлга қўядилар.

Х. МУҚИМОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш давлат комитети ходими,

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

УЗЛУКСИЗ САБЗАВОТ ЕТИШТИРИШ УЧУН

«Қизил Ўзбекистон» колхозининг кекса тажрибакор бригадирларидан Абдураҳмон ака Йўлдошев ўтган йилнинг ёзида район партия комитетига ажойиб бир таклиф билан келиб қолди.

— Кузга, бориб, — деди у, — биз далаларимиздан мўл ҳосил етиштириб оламиз. Баҳор бошлангунга қадар еримиз бўш ётади. Куз ва қишда бизнинг жойларимизда совуқ бўлмайди. Мен шуни назарда тутиб, кеч кузда бу ерларимизга эртаги сабзавот ва картошка экиб қўйиш мумкин эмасмикан, деган фикрга келдим.

Районимизда Абдураҳмон аканинг тажрибасига деҳқон ва мутахассислар тан берадилар ва ишонадилар. Бу кекса деҳқон республикада колхоз ҳаракатининг актив қатнашчиларидан биридир. Унинг сўзи билан иши бир жойдан чиқади. Биз Абдураҳмон аканинг бу таклифини райондаги барча колхоз ва совхозларга етказдик. Ҳамма ерда бу таклифни қўллаб-қувватладилар.

Абдураҳмон Йўлдошев бригадаси кеч кузда экишни биринчи бўлиб бошлади. Бригада 12 гектар ерга карам, чеснок, пиёз, картошка экди. Ана шу кунларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи М. Л. Пугачева бригадада район хўжаликлари раҳбар ва мутахассислари учун семинар-кўргазма ўтказди. Дастлабки тажрибалар билан қуролланган қўшни колхоз ва совхозлар деҳқонлари ҳам кеч кузги сабзавот экишни қизитиб юбордилар, у ҳаммаси бўлиб 407 гектар ерга экилди. Сабзавоткорлар бутун куз ва қиш давомида экинларни меҳр билан парваришладилар. Кеч кузда экинлар бегона ўтлардан тозаланди, юмшатилди, минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилди. Ноябрнинг охирига бориб биринчи вегетация суғоришидан сўнг бу экинларнинг усти полиэтилен пленкаси билан ёпиб қўйилди. Март ойининг ўрталарига бориб кузда экилган барча сабзавотларга баҳорги ишлов берилди, сўнг сув қўйилди, қатор оралари юмшатилди.

Мен оралиқ экинлар ўстириш агротехникасига тўхталиб ўтдим. Бу агротехника билан эса биз бутун иш давомида тажриба ўрганиб бордик.

Кеч кузда сабзавот экиб ўстириш фақат кўплаб миқдорда эртаги кўк маҳсулот олишнинг реал имкониятларини яратибгина қолмасдан, балки сабзавотни йил бўйи етиштиришга ўтиш имконини ҳам беради. Бир ярим миллионлик Тошкент аҳолисини сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашдек вазифани бажараётган районимиз хўжаликлари учун эса бу биринчи даражали аҳамиятга эгадир.

Ўтган қиш бизнинг ўлкамизда ҳаддан ташқари чўзилиб кетди. Баҳорда ҳам илиқ кунлар камдан-кам бўлди. Ҳатто шундай шароитда ҳам Абдураҳмон ака тажрибаси қўл келди. Унинг тажрибаси бошқаларга ҳам катта ёрдам берди. Колхоз ва совхозлар апрель ойининг ўрталаридан бошлаб эртаги сабзавот йиғиштириб, давлатга сота бошладилар. Карам, пиёз экинларининг дастлабки тонналарини йиғиштириб олаётган, сабзи, чеснокларнинг дастлабки ҳосилини жўнатаётган колхозчиларимизнинг шу кунлардаги қувончи бир олам эди.

Кеч кузда сабзавот экиш тажрибаси кенг ёйилди, бу ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришга йўл очди. Ҳозир хўжаликларимиз қишки сабзавот ҳосилини йиғиштириб олишни тугалламоқдалар. Барча 407 гектар майдонга яқин кунларда такрорий экинлар экилади.

Қишки экин қандай наф берди? Ҳозир бу ҳақда тугал маълумотга эга эмасмиз. Бироқ, Абдураҳмон ака Йўлдошев ва яна шу колхоздан Фаттоҳ Тўраевларнинг бригадалари эришган натижалар. Киров номли колхоздан Тожи Арслонов, «Октябрь» колхозидан Бўри Одилов, «Коммунист» колхозидан Турғун Ҳожиев ва бошқа коллективлар эришган натижаларга қараб шуни айтиш мумкин: ўртача ҳар гектар ердан 18 тоннадан карам, 12 тоннадан чеснок, 25 тоннадан пиёз, 10 тоннадан сабзи, 10 тоннадан ош лавлаги, 12 тоннадан кузги картошка олинди.

Бу йил кузга бориб районимиз хўжаликлари бўйича кеч кузда сабзавот ва картошка экиладиган майдонларни минг гектарга етказишни мўлжаллаб қўйдик. Мутахассислар биринчи йилдаги тажрибаларни умумлаштириб, шу асосда амалий тавсияномалар ишлаб чиқадилар. Бироқ, пленка ва металл етишмаслиги туфайли иш қийинлашиши мумкин. Бу йил районга планлаштирилган фонд бўйича бу материаллар зўрға 250 гектар ерни таъмин эта олади. Сабзавоткорларимиз, область ва республика планлаштириш ва таъминот органлари бизнинг ишимизга амалий ёрдам берадилар, деб ишонадилар.

Сабзавот етиштиришни бундан буён янада кўпайтиришнинг муҳим резервларидан бири ёзда помидор экишдир. Ўтган йили Ленин номли колхознинг новатор сабзавоткори ва уста деҳқони Зайниддин Фахриддинов эртаги бодрингдан бўшаган ерларга июль ойи ўрталарига бориб помидорнинг «перемог» навини экди. Сентябрь ойи охирига бориб бу помидор тупларида йирик-йирик ҳосил тугунчалари етилди. Зайниддин буларни полиэтилен пленкаси билан ёпиб қўйди. Натижада ҳосил тугунчаларининг янада етилиши ва пишиши учун зарур шарт-шароит яратилди. Октябрь ойининг иккинчи ярмига бориб, қизарган помидорлар териб олина бошланди, то декабрь ойи ўрталаригача ҳосил териб олинди. Ҳар гектар ерга ҳисоблаганда 250 центнердан ҳосил олинди. Шундай қилиб, дала шароитида унчалик катта бўлмаган ҳаражат сарф қилиш йўли билан помидорнинг етилиши ва пишиш мавсумини йил охиригача чўзиш мумкин бўлди.

Райондаги кўпгина мутахассис сабзавоткорлар Зайниддин Фахриддиновга қарашли майдонларда бўлиб, унинг иши билан танишдилар. Улар новаторнинг дастлабки тажрибасини муносиб баҳоладилар, келгуси йил ёзида бу тажрибани биз ҳам қўллаймиз, деб айтдилар. Умуман олганда, район бўйича 50 гектар суғориладиган ва ҳайдаладиган ерга ёзги помидор кўчати экишни мўлжаллаб қўйдик. Эртаги карамлар йиғиштириб олингач, дарҳол ундан бўшаган ерларга помидор экилади. Тўғри, бу унчалик кўп майдон эмас, аммо уни бирмунча кенгайтириш, ҳам мумкин. Лекин, гап бу ерда яна металл синч ва полиэтилен пленкалар етишмаслиги тўғрисида боради.

Чиндан ҳам, ихтисослашган сабзавотчилик хўжаликлари учун бу муаммони ҳал қилиш вақти аллақачон келмадимикин? Ахир, бу ерда гап бир даладан икки марта ҳосил олиш ҳақида боряпти-ку! Сабзавот ва картошка экиладиган майдонларни кенгайтириш, яъни суғориладиган ерларни ўзлаштириш қимматга тушади. Бир йил давомида эски суғориладиган ерлардан икки ва уч марта ҳосил олиш ишчи кучлари, барча коммуникацияларга эга бўлган турар-жой фондлари билан таъмин этилган тақдирда анча қулай ва фойдали. Бизнингча, бу иш билан жиддий, амалий шуғулланиш вақти келиб етди.

Ўзлаштирилиши мумкин бўлган бўш ерлар амалда қолмаган. Сабзавот етиштиришга ихтисослашган шаҳар атрофидаги районлар учун бу масала айниқса муҳим аҳамият касб этади.

Сабзавотчилик, маълумки, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг кўп меҳнат талаб қиладиган тармоқларидан биридир. Районимиздаги колхоз ва совхозларда сабзавотчиликда банд бўлган ҳар бир ишчига бир ярим-икки гектар ер тўғри келади. Агар экиладиган экин турлари кўплигини ҳам ҳисобга оладиган бўлсак, бу норма анча юқорилиги маълум бўлади. Масалан, районимизда картошка ва сабзавотнинг 15 тури ўстирилади. Бундай шароитда механизация, албатта, катта аҳамиятга эгадир. Афсуски, бу муҳим муаммо жуда суст, баъзан зарур даражада қатъиятлик ва дадиллик кўрсатилмасдан ҳал этилмоқда.

Мана ўтган йилдаги аҳволга бир назар ташлайлик. Бизда сабзавот экинларини экиш ва кўчат ўтқазиш жараёнларининг атиги 58 проценти, парвариш қилиш ишларининг 56 проценти, ҳосилни йиғиштириб олишнинг эса бор-йўғи 15 проценти механизация ёрдамида бажарилди. Хўжаликлар ҳосилни йиғиштириб олишга четдан ишчи кучи жалб этишга мажбур бўлдилар. Бу эса маҳсулот таннархининг қимматлашиб кетишига олиб келди. Бир ерда бир йил давомида икки марта экин ўстириш масаласи эса механизациядан фойдаланишни яна ҳам мураккаблаштиради. Шунинг учун ҳам бу масалани амалда ҳал қилиш ҳозирги кундаги муҳим ва кечиктириб бўлмайдиган вазифалардандир.

Механизация илмий-текшириш институтлари мутахассислари, конструкторлар, машинасозлар сабзавоткорларимиз олдида ҳамон катта қарздор бўлиб қолмоқдалар. Ахир, сабзавот ва картошка етиштиришни бундан буён янада кўпайтириш вазифасини комплекс механизацияни кенг қўлланмасдан туриб бажариб бўлмайди. Афсуски, кейинги йилларда қишлоқ хўжалигини механизациялаш Ўрта Осиё институти, сабзавотчилик ва картошкачилик республика институти, конструкторлар сабзавоткорларни юқори меҳнат унумига эга бўлган янги машиналар яратиш билан хурсанд эта олмадилар.

Мавжуд техникадан ҳам айтарлик даражада тўла фойдаланилмаяпти. Буни бир жиҳатдан машиналарнинг такомиллашмаганлиги билан изоҳласак, иккинчидан, хўжаликлардаги механизатор кадрлар ҳам кўп ҳолларда юксак малакага эга эмаслар. Шу муносабат билан сабзавоткор механизаторлар тайёрлаш масаласи билан ҳам жиддий шуғулланиш вақти келди.

Сабзавотни йил бўйи етиштириш проблемаси кўндаланг қилиб қўйилган ҳозирги бир пайтда теплица хўжаликларини кенгайтириш масаласига ҳам мутлақо янгича муносабатда бўлиш талаб этилади. Тўққизинчи беш йиллик давомида районимизда 600 минг квадрат метр теплица қуриш мўлжалланади. Ҳозирча 58 минг квадрат метр теплица қурилди. Республика қишлоқ қурилиши министрлиги ва лойиҳалаш ташкилотлари программани бажаришда етарли даражада активлик кўрсатмаётирлар, лойиҳа ва қурилиш-монтаж ишлари белгиланган муддатларининг бузилишига йўл қўймоқдалар.

Сабзавотни реализация қилиш ҳамон ҳал қилиниши лозим бўлган масала бўлиб қолмоқда. Районимиз хўжаликлари бу қимматбаҳо маҳсулот йиллик ишлаб чиқариш ҳажмини 74 минг тоннага кўтардилар. Бундай қараганда, Тошкентдек шаҳри азимга туташмиз, шундай бўлгач, сабзавотни реализация қилиш ҳақида қайғурмасак ҳам бўлади. Бироқ, амалда эса иш бошқача бўлиб чиқади. Бизда сабзавот мавсуми аллақачон бошланган. Бироқ, ҳозирнинг ўзидаёқ хўжаликлар янги сабзавот маҳсулотини топширишда ўтган йиллардаги каби бу йил хам қийинчиликларга дуч келмоқдалар. «Ташплодоовощ» бирлашмаси сабзавотни қабул қилиб олишдек бевосита бурчини ёмон ўтамоқда.

Район колхозлари бу қийин аҳволдан қутилишнинг йўлини топиш учун ҳаракат қилиб, сабзавот маҳсулотлари кўплаб нобуд бўлишига йўл қўймаслик учун ўз хўжаликларида сабзавотни қайта ишлайдиган цехларни ташкил этмоқдалар. Икки хўжалигимизда сабзавотни консерва қиладиган корхона анчадан буён ишламоқда. Яна иккита хўжаликда бундай цехлар қурилмоқда. Лекин, ҳаммага маълумки, қишлоқда қурилиш олиб бориш осон иш эмас. Бунинг устига ёрдамчи корхоналарни ойна, қопқоқ ва бошқа материаллар билан таъминлаш яна ҳам қийиндир. Колхозлар план фондлари билан таъмин этилмайдилар. Бунинг устига хўжаликларнинг юқорида айтилган цехларида тайёрланадиган маҳсулотлар ҳисобга олинмайди. Ваҳоланки, бу маҳсулотлар бутунлай давлат савдо тармоқларига жўнатилади.

Сабзавотчиликда ҳали ҳал қилиниши керак бўлган масалалар кўп. Улар мавсумий тайёрлов нархлари, хўжаликларни транспорт ва таралар билан таъмин этиш, савдо тармоқлари билан бевосита алоқа ўрнатиш, ўрта звенодаги малакали кадрларни тайёрлаш, сабзавоткорларнинг моддий манфаатдорлигини янада ошириш ва шунга ўхшаш масалалар билан боғлиқдир.

Кейинги пайтларда Тошкент области ва республика партия, совет, қишлоқ хўжалиги органлари бу масалаларга анча катта эътибор бера бошладилар. Ишонамизки, бу муаммоларни ҳал этиш учун яқин вақтларда амалий тадбирлар кўрилади. Ўз навбатида районимиз колхозчилари шаҳар аҳолисини сабзавот ва картошка билан тўла таъминлаш учун барча зарур чораларни кўрадилар.

П. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон КП Орджоникидзе район комитетининг биринчи секретари.

(«Сельская жизнь» газетаси).

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

ТИНЧЛИК ВА ХАЛҚАРО ХАВФСИЗЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Жаҳон матбуоти стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон имзолаган битимни кенг шарҳламоқда. Жаҳондаги мамлакатларнинг кўпгина давлат ва сиёсий арбобларининг баёнотлари сиёсий жиҳатдан ана шу муҳим ҳужжатларга бағишланган.

Бу тарихий битимлар икки давлат — Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатларининг манфаатларигагина эмас, балки умуман халқаро хавфсизлик манфаатларига мос бўлиб тушади, тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб таъкидлаб ўтмоқда.

ВАРШАВА

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри С. Ольшовский Польша матбуот агентлиги мухбирига қуйидагиларни айтди: биз Москва битимларининг имзоланишини муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. Бу воқеа бутун халқаро вазиятга жиддий ижобий таъсир кўрсатади.

Биз Москва музокараларининг бориши ва натижаларини зўр иштиёқ билан кузатиб турибмиз. Ана шу музокаралар натижасида тузилган барча битимлар Совет — Америка муносабатлари учунгина эмас, балки бутун жаҳон учун ҳам катта аҳамиятга эгадир. Бу битимлар бутун халқаро вазиятга, шу жумладан Европадаги вазиятга ҳам шубҳасиз катта ижобий таъсир кўрсатади.

Мазкур битимлар совет сиёсатининг катта ютуғидир. Булар тинч — тотув яшашнинг ленинча принципларига тамомила мувофиқдир. Бу принциплар СССР, Польша ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар ташқи сиёсатининг умумий принципларидир. Жаҳон жамоатчилиги Москва битимлари тузилишидан мамнун бўлди. Биз ҳам жаҳон жамоатчилигининг шу фикрига тамомила қўшиламиз.

ЖАКАРТА

Индонезия ташқи ишлар министри Адам Малик Совет — Америка музокараларининг муваффақиятли боришини табриклаб, шу гапларни айтди, бу музокаралар натижасида тузилган битимлар «бутун дунёда тинчлик ўрнатилишига катта таъсир кўрсатиши мумкин». Журналистларнинг Москвадаги музокараларнинг дастлабки натижалари хусусида берган саволларига жавоб қайтариб, А. Малик қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Л. И. Брежнев ва Р. Никсон имзолаган битимлар «бошқа проблемаларни ҳам ҳал этишга ёрдам бера олади».

НАЙРОБИ

Кенияда чиқадиган «Санди пост» газетаси стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка «битимларининг имзоланишини тарихий воқеа, деб атайди. Ҳукуматнинг «Войс оф кения» радиостанцияси ўз эшиттиришларида бу битимларни Совет-Америка муносабатлари тараққиётида ажойиб босқич, деб ва бутун дунёда тинчлик манфаатлари учун кескинликни янада юмшатиш йўлини очиб берадиган воқеа, деб таърифлади. Москвадан олинган хабарлар, деди радиостанциянинг шарҳчиси, халқаро майдондаги энг мураккаб масалалар музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этилиши мумкин эканлигини исбот қилади.

БАЙРУТ

Ливанда чиқадиган «Ан-нидо» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган битимларнинг имзоланиши бутун дунёда мамнуният билан кутиб олинди. Бу битимлар социализм ва тараққиёт кучларининг ғалабасидир». Москва битимлари икки мамлакат томонидан имзолангани қарамай, деб таъкидлайди газета, «улар халқаро кескинликни юмшатиш ва бутун дунёда тинчлик ишига хизмат қилади».

Ҳафталик «Ал-ахбор» газетаси редакцион мақоласида бундай деб ёзади: «Совет Иттифоқи Москва музокараларида ленинча ташқи сиёсат принципларига — тинч-тотув яшаш ва пролетар интернационализми принципларига асосланмоқда».

(ТАСС).

ИККИ МАМЛАКАТ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

НЬЮ-ЙОРК, 29 май. (ТАСС). АҚШ савдо министри П. Питерсон Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги савдо-сотиқ муносабатларини янада кенгайтириш зарурлигини айтди.

СССР билан АҚШ ўртасида савдо-сотиқ алоқаларини кенгайтириш ҳар икки мамлакат экономикасини мустаҳкамлашга ҳамда турмуш даражасини оширишга имкон беради, деди министр телевидение орқали нутқ сўзлаб.

П. Питерсон, Совет Иттифоқи билан кенг савдо-сотиқ алоқалари ўрнатиш «АҚШнинг хавфсизлигига путур етказиши мумкин» деган асоссиз даъволарни рад этди. Аксинча, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасидаги савдо-сотиқ алоқаларини кенгайтириш Америка экономикасига ижобий таъсир кўрсатади, деб таъкидлади у.

П. КАПУР ВАФОТ ЭТДИ

ДЕҲЛИ, 29 май. Ҳиндистон театри ва киносининг энг кекса ва машҳур усталаридан бири Притхвираж Капур 66 ёшида бугун Бомбайда вафот этди. Бир қанча картиналардан совет кино томошабинларига маълум бўлган Притхвираж Капур онла бошлиғи эди. Бу онлада Ҳиндистон кинематографиясининг Раж Капур, Шаши Капур, Шамми Капур сингари артистлари етишиб чиқди.

Малага шаҳри Испаниянинг портларидан бири. Ўрта Ер денгизидаги энг йирик портлардан бўлган бу ерга дунёнинг жуда кўплаб мамлакатларидан туристлар келиб туради. Суратда: шаҳар кўчасида савдо пайти.

Е. Куницин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Ўрта Чирчиқ районидаги Ленин номли колхоз деҳқонлари ғўза парваришини уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Колхозчилар мўл ҳосил етиштириш йўлида астойдил курашмоқдалар. Суратда: илғор колхозчи С. Кенгилов.

А. Абалян фотоси.

ГУЛ ВА ТИКАН

(ҲАЁТ КУЗАТУВИДАН БИР ЛАВҲА)

Оқшом сепини ёйган.

Кенг кўчалар икки бетидаги кумуш танли сим ёғочлардан қуёш нури парчаси ёғилгандай, атрофни мунаввар қилган. Хиёбонларда гул атрига бурканган курсиларда одамлар ўтирибди. Неварасини етаклаб чиққан чолкампирлар, яқингинада тўйи ўтган келин-куёвларни, хиёбон оғушида ёшлик гаштини суриб юрган йигит-қизларни, бўлак шаҳарлардан келган, бу жойлар ҳусни-жамолига маҳлиё бўлган меҳмонларни кўрасиз.

Ҳиёбонга меҳр-ихлос билан қўйилган электр чироқлар атрофга ажиб гўзаллик кашф этганки, кўриб кўз қувонади, дил ором олади. Чириллаб айланиб сув пуркаётган мўъжаз фонтанчалар ҳавони мўътадиллаштириб яна ҳам оромбахш, шифобахш қилиб юборган.

Буларнинг ҳаммаси инсон дил қувончи, меҳнатда ҳориган қон томирларининг қайноқлиги ривожи учун, чеҳраларда табассум барқ уриши, эртанги кун бардамлиги учун вужудга келтирилган.

Туби, чеккалари хилма-хил тошлар билан ясалиб, биллур сув мавжланиб турган цемент ҳовузлар бу жойларга ҳуси бўлиб тушган. Чиройли ариқчалардан чулдираб оқиб тушаётган сув қулоқлар пардасида тамбур навоси янглиғ ўйнайди. Одам вужудини яйратиб юборади.

Гўзаллик рамзи, инсон ақл-заковатининг тотли меваси буларнинг ҳаммаси. Кўрганингиз сари баҳра оласиз, ўша ижодкор инсонга кўнглингиздан тўлқинланиб чиққан ташаккурингизни ҳадя қиласиз, қадоқ қўлларидан ўпгингиз келади.

Булар бир кўриниш.

Бошқа кўриниш ҳам бор. Атрофга сутдек оппоқ нур сочиб турган электр шамчироқлар ёнидан ўтиб кетаётган сочлари елкасига тушган, бўйнига алланималар осиб олган уч-тўртта йигит (аслида «йигит» деган мағрур жарангловчи сўз уларга хайф) «эрмакка» гул узадилар, кўм-кўк майсага туфлиларини суртадилар, қитмирликлари кўпириб, одамлар оромини бузадилар. Улар шу ҳиёбондан ўтиб кетаётиб, зилолҳовузга папирос қутисини ирғитадилар, порпираб турган электр шамчироқнинг лампасини синдирадилар.

Электр шамчироқни синдираётган бола шу чироқни балки пенсияга чиқишга бир йил қолган, бўлса ҳам қўшқават кўзойнак тақиб олиб отаси ясагандир. Ахир, ўша отахон салкам қирқ йилдан бери электр лампаси ясайди. Шаҳар нурафшон бўлсин, одамлар қувонсин, деган мақсади бор. У шу хизмати туфайли топган-тутганини сарфлаб, ўша электр шамчироққа қўл чўзган ўғлини ўқитяпти-я! Нега у билмайди? Ҳурматли отасига муносиб бўлмаяпти. Тўқлиги, эгни-боши бутлигига бераётган «мукофоти» шуми?!

Ана, ўшалардан бири сигарета қутисини ғижимлаб ҳовузга отди. Тепада одамлар овқатланиб ўтиришибди, у писанд қилмайди. Уларнинг ўқрайиб қарашларига жавобан ўсиб кетган соқол-мўйлаби орасидан қизил лабларини буриб бехаё тиржаяди...

Ота-онасига муносиб иш тутмаётган, қувватга тўлган билаги кучини ота-онаси, эл-юрт хизматига бағишлаш ўрнига ноўрин ҳаракатларга чўзаётган ўша беибо «йигит» ва шуларга ўхшаш шумғиялар озми-кўпми, ҳар қалай орамизда бор. Фарзанд — хоҳ ўғил, хоҳи қиз бўлсин, ўйидан чиқаётганда ота-она кўзига бирор фойдали юмуш билан шуғулланадиган бўлиб чиқиб кетади Аммо, ўқишга боргандами, ишдами, кўча-куйдами яхши-ёмон билан гаплашади. Шериги маъқул йўлга бошласа-ю, майли, лекин тўғри йўлдан эгрисига буриб, «юр кўнгил ҳуши қилиб келамиз», деб меҳнаткаш, инсофли, соф виждонли йигитни ўз ноғорасига муқон қилишга ўргатиб олса, мўмин-қобил ота-онанинг ажойиб фарзанди ўзгаради, қолади. Мана шунга эҳтиёт бўлиш керак.

Яқинда редакцияга ўрта ёшлардаги киши, унинг соддагина кийинган рафиқаси келди. Уларга жой кўрсатиб, ўтқаздик чой узатдик, Эркак киши ҳам, аёл ҳам гап бошлашдан олдин лаблари пирпираб анчагина бир нима деёлмай мунгли ўтиришди. Кейин эри гап бошлади:

— Ўғлимиз устидан сизларга хат тушганмиш, ёзиб чиқсаларингиз биз нима деган одам бўламиз...

— Ўғилларингиз ким?

Ота-она ялиниб-ёлборди: — Номини айтманглар, ўзимиз тузатиб оламиз, бизга иснод келтирган боланинг адабини бериб қўямиз, — деб виждонларини ўртага қўйиб ваъда беришди

Биз рози бўлдик.

Ўғлилари нима қилган денг? Туппа-тузук юрган бола кимгадир қўшилиб, хулқ-атвори ўзгарди, кеч келадиган, олдин яшириб, кейин безрайиб туриб папирос чекадиган, баъзида чайқалиб маст ҳолда келадиган бўлиб қолади. Ота сўкади, она қарғайди.

— Акаларинг сенга ўхшамаган эди, нима бало бўлди? қабилида насиҳат қилишади. Ҳамма гапни ўғил бўйин эгиб ўтириб эшитади-ю, орадан уч, тўрт кўн ўтмай қилиғини яна давом эттираверади.

Ота ҳам, она ҳам сўкишдан, койишдан нарига ўтмайди. Йўлдан урган ким, ақлдан оздирган ким қизиқишмайди, иллатнинг илдизини кесиш ўрнига, унга болтани яқинлаштирадилару, яна қайтарадилар. Бола тарбиясида ўта юмшоқлик, эркалашдан сал фарқ қиладиган, «Ҳай, яна шунақа қилсанг қулоғингни кесиб оламиз», мазмундаги танбеҳ бериш фарзандни эгри йўлдан қайтарармиди? Оқибат нима бўлди? Ўша «қулоғи кесилмай» қолган бола боро-бора ҳаддидан ошиб, қўшнисининг балоғатга етган қизига тегажоқлик қилади. Ҳайриятки, жиноят содир бўлмай, олди олинади, қўли қайрилади, Аммо, икки ўртада ғалва бўлиб ота-онасининг назарида «қўй оғзидан чўп олмаган» ўғиллари қизнинг ота-онаси, акаларини куракда тургисиз сўзлар билан ҳақорат қилади.

Афтидан, шундан кейин бўлса керак, ҳақиқатан ҳам редакцияга «Раҳимдил ота-она ва бебошвоқ бола» деган хат келиб тушган эди. Текшириш бошланиб-бошланмай воқеадан хабар топган ота-она нажот истаб, газета редакциясига келишган экан.

— Юрагим ёмон, бир кори-ҳол бўлиб қолмасин. Қўшним олдида ҳам, сизлар олдингизда ҳам тиз чўкиб ёлбораман, бу галча ўғлимни кечиринглар, ўзим йўлга солиб оламан...

Отага раҳмат келтириш, кўкрагини ғоз кўтариш ўрнига ўзининг бемаъни хулқ-атвори билан уни тиз чўктиришга мажбур қилаётган фарзандлар ҳақида хотиржам гапириб бўлмайди. Хўш, ота-она касал юрагини, мўйсафид қиёфасини ўртага қўйиб илтимос қилгандан кейин, йўқ деб бўладими. Ишқилиб, ўша ноқобиллик йўлига кираётган бола инсофга келақолсин, агар акси бўлса, бечора ота-онанинг шўри қурийди.

Битта электр шамчироқ синдирилганидан шунча гап чиқиб кетди. Агар болаларимизни биринчи ножўя қилиғини кўрибоқ қайтариб олмасак, ёмонликка ўрганган қўл катта жиноятларни қилишга ҳам етадиган бўлиб қолади.

Гул тикансиз бўлмайди. Агар тикани бўлмаса, гул деб айтолмайсиз. Ғунча тикани навдадан ўтиб гул бўлиб очилади. Одамлар ўртасида гулдай ёқимли бўлиб юриш учун ҳаёт пасти-баландига бардош бериш, ота-она пешана тери, кўз нури тўкиб топган бойлик қадрига етиш, уни қадрлаш, ардоқлаш, кўпайтиришга ўрганиш матонат, ғайрат виждонни талаб қилади.

Ота-онага ҳамиша раҳмат ёғдирган фарзанд — ҳақиқий фарзанд. Ота-онани бировлар олдида ўз қилмиши туфайли тиз чўктирган фарзанднинг баҳоси не бўларди, бир пул-да!

С. МАҲКАМОВ.

Спорт

ПЕШҚАДАМЛАР МАҒЛУБИЯТИ

Олий лига футбол командаларининг 29 майда бўлган ўйинлари пешқадамларнинг мағлубияти билан характерлидир. Ворошиловграднинг «Заря» футболчилари Боку шаҳрида «Нефтчи» дан енгилдилар. Ўйиннинг биринчи бўлимида бокуликлар Банишевский, Стекольников, Смольников учта тўп киритдилар. Танаффусдан сўнг Старков ҳисобни 1:3 қилди. Учинчи ўринда бораётган ЦСКА эса спартакчилардан енгилди. Ягона тўпни иккинчи бўлимда Ҳусаинов киритди.

Икки ўйинда майдон эгалари мағлуб бўлди. Олмаотада «Қайрат» футболчилари Ростов армиячиларидан енгилишди. Ҳисоб 1:2. Тўпларни Антонов, Еськов ва майдон эгаларидан Семин киритди. «Карпати» ўз ўйида «Днепр»ни қабул қилиб, 0:1 ҳисобида муваффақиятсизликка учради. «Динамо» (Минск) — «Локомотив» ўйинида томонлар биттадан очко олишди — 2:2.

ЎЗБЕКИСТОН КОМАНДАЛАРИ ОЛДИНДА

РСФСР бешинчи зонасида иштирок этаётган Ўзбекистоннинг беш коллективи турнирда олдинги ўринларни эгаллаб турибди. Республикамиз вакиллари кейинги тур ўйинларини сафарда ўтказишди. Рақиблар майдонида «Янгиариқ» ва «Янгиер» коллективлари муваффақиятли қатнашдилар. Янгиариқликлар Пенза шаҳрида «Сура» командасини 1:0 ҳисобида енгдилар. «Янгиер» эса, Балаково футболчилари билан очколарни тенг бўлишиб олди, ҳисоб 1:1. Қолган ўйин натижалари қуйидагича: «Сокол» — «Зарафшон» — 1:0, «Энергия» (Чебоксари) — «Рубин» (Қозон) — 4:0, «Спартак» (Йошкарола) — «Зенит» (Ижевск) — 2:1, «Локомотив» (Оренбург) — «Олой» (Ўш) — 1:0.

64 ВА 100 КАТАКДА

Н. Гаприндашвили — А. Кушнир ўртасидаги шахмат матчининг еттинчи ўйини дуранг бўлди. Жаҳон чемпиони Гаприндашвили 5:2 ҳисобида олдинда бормоқда.

Роттердамда совет ва голланд шашкачилари ўртасида матч бўлди. Тўрт турдан иборат мусобақа совет командаси фойдасига 15,5:12,5 ҳисобида тугади. Ватандошларимизнинг ғалабасига тошкентлик шашкачи Давидов ҳам ҳисса қўшди.

ЖАҲОН СТАДИОНЛАРИДА

Англия футболчилари Буюк Британия чемпионатида биринчиликни олдилар. Улар Шотландия терма командасини 1:0 ҳисобида ютдилар. Иккинчи ўринни шотландияликлар, учинчи ўринни шимолий Ирландия футболчилари ва охирги ўринни Уэльс командаси олди.

Мексика ва АҚШ футболчилари ҳам 20-Олимпиада финал ўйинларига йўлланма олдилар.

ФЕСТИВАЛДАН ФЕСТИВАЛҒАЧА

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент-72 кинофестивали

1968 йилги Тошкент кинофестивалида тропик Африкадан келган ўндан зиёд мамлакат кинематографистларининг йигирмадан ортиқ фильми намойиш этилган эди.

Африка кинематографистлари олдида маблағ, кира, томошабинлар аудиториясини уюштириш, Европа ва Америкадан келтирилган фильмлар билан рақобат каби жуда кўп қийин муаммолар турибди. Миллий кинокадрлар шундай оғир шароитда секин, аммо ишонч билан яхши томонга интилмоқдалар, Тропик Африка, ҳали дадил бўлмаса ҳам, қайтарилмас ўз миллий ифодаси ва мустақил мустаҳкамликка эришиш учун тинмай изланмоқдалар. Бу борада Дезир Экар (Фил Суяги қирғоғи)нинг айтган гапи ўринлидир. Француз кинотанқидчисининг саволига у бундай жавоб берганди: «Менинг санъатим, аввало Африка санъати бўлмоғи лозим, ундан кейингина кино санъати».

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент I халқаро кинофестивалида сомалиликларнинг «Қишлоқ ва шаҳар» фильми «Талантли дебют учун» рағбатлантирувчи дипломи ва ёдгорлик медали билан тақдирланган эди. Бу Сомалида яратилган биринчи бадиий (тўлаunion метражли, рангли) фильм эди. Унга Ҳожи Муҳаммад Жумали ҳам режиссерлик, ҳам рассомлик қилган.

Биринчи Сомали кинематографисти 1968 йил октябрдаги Тошкент кунларини эслаб дейди:

— Мен ўз она-Ватанимда Тошкент ҳақида, тошкентликларнинг осойишта, бахтиёр ҳаёти, зилзиладан кейинги шаҳарни тиклаш учун курашлари, лиқ тўла кинотеатрлар, кинофестивалнинг дўстлик атмосфераси, ҳамма-ҳаммаси ҳақида сўзлаб бердим.

Машҳур Сенегал ёзувчиси ва режиссёри Сембен Усмон эса Тошкент киноанжумани тўғрисида мана бундай дейди:

— Тошкент кинофестивали — бу аввало Африка киномаҳсулотининг очиқ намойиши, мулоҳаза ва ғояларимизнинг алмашинуви, танқидий мунозара.

1968 йил Тошкентда халқаро кинофестивалнинг бошланиши учун пойдевор қўйилган эди. Мана энди Осиё ва Африка мамлакатлари киносининг иккинчи анжумани давом этмоқда. Бу фестиваль кино оламида янги қўриқлар очиши, шубҳасиз. Шу билан бирга икки фестиваль орасида тропик Африка мамлакатлари киносанъатининг тараққиёт йўлини ҳам, анжуман ўзининг беғубор кўзгусида акс эттириб беради.

ТОШКЕНТ—БАХТИЁР ШАҲАР

Полин Виейра — сенегаллик таниқли режиссёр, кинотанқидчи ва адиб, бир неча китоблар муаллифи. Африка киносанъатининг ташкилотчиларидан бири. Унинг кинолентталари халқаро фестивалларда муносиб тақдирланган.

П. Виейра ҳозир Тошкентда, Осиё ва Африка мамлакатларининг халқаро II кинофестивалида иштирок этмоқда.

— Шаҳрингизда учинчи марта бўлишим, — дейди у. — Тошкент билан илк бор бундан тўрт йил муқаддам I халқаро фестиваль кунларида танишганман. Ўтган йили Москва кинофестивалидан кейин ҳам қисқа муддатда бўлган эдим. Ҳар келганимда Тошкент ўзгариб кетгандай, тағин ҳам яшариб, кўркамлашиб қолгандай туюлади менга. Шаҳрингизнинг янги қурилган районларини бориб кўрдим, жуда мароқли таассурот қолдирди. Тошкент бахтиёр шаҳар. Унинг бахти шундаки, бу шаҳарга бутун дунё меҳри тушган. Тошкентнинг истиқболи ҳақида бутун мамлакатингиз халқлари ғамхўрлик қилмоқдалар.

П. Виейра Африканинг ҳали ёш киносанъати, унинг келажагига тўхталиб, бундай деди:

— Тошкент фестивалида Африка кинематографияси намуналарига кенг ўрин берилганидан беҳад шодмиз. Бизнинг киносанъатимиз эндигина тетапоя қилаяпти, дейиш мумкин. Агар Мисрни ҳисобга олмасак, бутун қитъамиз мамлакатларида бир йилда 50 га яқин фильм чиқарилади. Кейинги тўрт йилда Сенегалда еттита бадиий фильм ишланди. Ҳужжатли ва хроникал киносанъати ҳам аста-секин ривож топмоқда.

Тошкентда халқаро кинофестиваллар ўтказиб туриш анъанага айланганини табриклаш керак. Чунки бундай катта ижодий анжуманда иштирок этиш, ўзаро тажриба алмашиб туриш, ҳамкасбларимизнинг ютуқларидан баҳраманд бўлиш умумий ишимизга, икки қитъа киносанъатининг равнақига ёрдам беради.

Американлик артистка ва кинорежиссёр Лоретта Паукар фестиваль қатнашчилари билан суҳбатлашмоқда.

Мактабларда йиллик имтиҳонлар қизғин давом этмоқда. Суратда: Янгийўл районидаги 27-мактабнинг 5-синф ўқувчилари ёзма иш пайтида.

А. Абалян фотолари.

Ҳар тўғрида

21 ЙИЛДАН СЎНГ...

Мэйбел Спэнн 1951 йилда, 60 ёшида кўр бўлиб қолди. Бахтсиз ҳодиса юз бермаганда у ёруғ дунёни қайта кўрмаган бўларди. Бу бахтсиз ҳодиса уни бахтли қилди. Бир йил аввал Спэнн қўлини синдириб олиб Сент-Хеленсдаги «Вистон хоспитал» касалхонасига тушиб қолди. Врачлар унинг кўзини даволашга уриниб кўрдилар. Операция муваффақиятли тугади.

«Бу менинг учун иккинчи ҳаёт бўлди, мен гўё онадан қайта туғилгандек ҳис қилдим ўзимни», деди ҳаяжонини яширолмай Мэйбел Спэнн «Дейли экспресс» мухбирига. Яқинда бу аёл 81 ёшга тўлди. Унинг ҳозирги замон модасига бўлган муносабатини қаранг. Спэнн касалхонада ўрнидан тургач, дераза олдига келиб, кўчада мини юбка кийиб юрган қизларга кўзи тушиб, хайратомуз шундай деди: «Ё худо, наҳотки бундай юришга рухсат беришса?! Қандай даҳшатли!» Мэйбел Спэнн узун соч қўйиб олган эркакларни кўриб яна ҳаяжонланди: «Улар аёлларнинг худди ўзи бўлибди-ку!»

ТЎТИҚУШЛАР СИРНИ ОШКОР ҚИЛИБ ҚЎЙДИ

Венесуэланинг Каракас шаҳар аҳолиси антиқа бир воқеанинг гувоҳи бўлди. Шаҳарда анчадан бери ўғрилик қилиб кун кўриб келаётган бир группа жиноятчилар очкўзлиги туфайли тасодифан қўлга тушдилар.

Кунларнинг бирида улар квартирага ўғриликка тушиб, ҳамма қимматбаҳо буюмларни ўмариб бирорта арзигулик буюм қолдирмадилар. Ўғрилар кетаётиб қафасдаги тўтиқушларни ҳам ўзлари билан олиб кетдилар. Кўчада қўрққан қушлар кутилмаган бир ҳолда баланд овоз билан «ўғрилар, ўғрилар» деб қичқира бошладилар. Шу пайт кўчада полиция патрули ўтиб борарди... Ҳаяжонланган тўтиқушларни фақат ўғрилар билан бирга олиб келинган полиция участкасидагина тинчитиш мумкин бўлди, — деб хабар беради Германия Демократик Республикасида чиқадиган «Горизонт» журнали.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ШАҲАРЛИКЛАР УЧУН

Калинин районидаги Ильич номли колхоз ҳар куни шаҳарликларга кўплаб сабзи, пиёз, карам ва бошқа сабзавот маҳсулотлари жўнатмоқда. Колхозчилар эртанги маҳсулотдан 400 ўрнига 600 тонна сотишга аҳд қилишди. Айниқса, бу ерда редиска, ош лавлагидан мўл ҳосил олинмоқда. Колхозда эртаги картошка етиштириш ҳам яхши: 700 ўрнига 850 тонна картошка сотиш мажбурияти олинган.

Экинларни озиқлантириш ва суғоришда Исроил Исмоилов, Зикир Носиров, Қудрат Тоиров каби колхозчилар намунали ишламоқдалар.

А. ФОЗИЛОВ.

БОЛАЛАР УЙИДАГИ ШУМҒИЯЛАР

Тошкентдаги 122-ўрта мактабда юздан ортиқ ўғил-қизлар яшайди. Уларнинг ҳар бирининг ўз «дарди» бор: касалликлари турлича, хатти-ҳаракатлари турлича, орзу-умидлари, дунё тасаввурлари, характерлари турлича. Лекин ҳаммаларига ҳам бир хил эътибор, бир хил тарбия, бир хил хушёрлик, бир хил парвоналик, бир хил муҳаббат ва мурувват керак.

«Менинг набирачам тўрт йилдан бери шу ерда, — деди нуроний бир отахон биз билан суҳбатда, — бечора қизчанинг қўл-оёғи ишламас эди. Унга қараб юракларим эзилиб кетарди. Мана ҳозир ўрнидан турадиган, бемалол юрадиган, довот-қалам ушлайдиган бўлиб қолди. Бундай мўъжизани илгарилари фақат эртакларда эшитардик. Эндиликда ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Партиямиз, давлатимизнинг ғамхўрлиги, саховати, инсонпарварлиги боисидан шундай савобли ишлар бўляпти».

Ҳа, отахоннинг гаплари юз фоиз тўғри. Фақат бизнинг замонамиздагина, партия ва ҳукуматимизнинг чинакам ғамхўрлиги туфайли жамиятимизнинг ҳар бир аъзоси учун унинг эҳтиёжига яраша турли-туман имкониятлар яратиб берилмоқда. Жисмоний камчил туғилган ёки кейинроқ бирон оғир хасталикка дучор бўлган болалар ҳам бундан мустасно эмаслар. Улар меҳр билан даволанмоқда, ўқитилмоқда ва вояга етказилмоқда.

...Лекин мана шундай жойда кўнгилни хира қилувчи, хайрли ишга қора доғ туширувчи одамларнинг борлигига ақл бовар қилмайди. Бундай нокас, нопок одамлар бармоқ билан санарли бўлса ҳам, омборга кириб қолган ғаламуслардай коллектив юзига оёқ тираб, бойлик орттириш, ҳамёнини қаппайтириш, ногирон болалар ҳақига кўз олайтириш, давлат чўнтагига қўл чўзиш йўлига ўтиб олганлар.

Шундай эзгулик ҳиссиётлари тўлқини мавж урган ерда кимлар қабоҳат билан тил бириктирибди, деб сўрарсиз. Афсуски, уларнинг номларини бирмабир санашга тўғри келади. Улар болалар уйининг директори Лия Хуснитдиновна Муҳаммадиева, мактаб илмий бўлим мудири Софья Николаевна Городецкая, директор ўринбосари Иван Евтихеевич Крупенькин ва бош тарбиячи Людмила Айзиковна Гольфманлардир. Улар билан суҳбатлашсангиз, гап-сўзларига, муомалаларига қойил қоласиз. Лекин сурати гўзал бўлган одамнинг қилмиши ҳамиша ҳам гўзал бўлавермас экан. Дейдиларким, илмига, ҳаётий тажрибасига амал қилмаган одам, ерни шудгорлаб уруғ сочмаган кишига ўхшайди. Яна донишмандлардан бири «Мол-мулк тўплаб бой бўлгандан кўра, қаноатда бой бўлган яхшидир» деган экан.

1971 йилнинг апрелида, яъни болалар уйи ҳузурида махсус мактаб ташкил этилиши биланоқ, улар кўзбўямачилик, юлғичлик, қинғир-қийшиқлик кўчасига кириб кетдилар.

Л. Муҳаммадиева ва С. Городецкаялар 1971 йил сентябрида ўқиш бошланиши билан район халқ маорифи бўлимига ҳисобот келтиришиб, мактабда 104 ўқувчи таҳсил олади деб кўрсатишди. Ваҳоланки, болалар сони аслида 88 та бўлиб, илгари кетиб қолган 16 ўқувчининг фамилиялари ҳам қўшиб ёзилган эди. Натижада йўқ ўқувчилар номи журналларга киритилиб, ўқитувчиларга уларга баҳолар қўйиб бориш буюрилди.

Мисолларга мурожаат қилайлик. Биринчи синф ўқувчиси О. Шадрин 2 сентябрда уйига жўнаб кетган ва вафот этган бўлсада, ўқитувчи Михайличенко томонидан унга 13 октябргача баҳо қўйиб борилган. К. Тайбов эса 25 августда болалар уйидан кетган. Лекин синф журналларида 1972 йил 16 апрелигача йўқ бола баҳо олаверган. Кононов, Дмитриева, Ибодова, Яун, Қувватова, Сурков, Шарипов сингари ўқувчилар мактабда ўқимасалар ҳам журналларда қайд қилинган.

Энди ўқитувчиларнинг ишини олиб кўрайлик. Ўриндошлик қоидаларига хилоф равишда кўпгина педагогларнинг икки ва ундан ортиқ ставка билан ишлашига йўл қўйилган. Математика ўқитувчиси Х. Галиевнинг ҳафтада 35 соат дарси бўлса ҳам устига устак болалар уйининг тарбиячиси сифатида тўлиқ ставка билан маош олаверган. Шунингдек В. Р. Обушинская ҳам икки ставка ойлик олаверган.

Лия Хуснитдиновна директор бўлатуриб улардан қолишса уят бўлмайдими?! У ҳам ҳафтада 12 соат ўрнига 25 соат «дарс» берабошлади. Бу ҳам кам кўринди унга. Хўш, яна нима қилиш керак? Ўйлаб-ўйлаб топди. Эндигина 10-синфни битирган қизчаси 5-синфга инглиз тили ўқитувчиси ва бирйўла болалар уйининг тарбиячиси қилиб тайинланди.

С. Городецкая кўпгина ўқитувчилар табелига ўтилмаган соатларни қўшиб ёзиб бераверди. Бундан унинг қандай наф кўргани бизга қоронғу. Лекин ҳужжатларнинг гувоҳлик беришича 1971 йилнинг 1 майидан 1972 йилнинг 1 апрелигача ўтилмаган 1410 соат дарс учун давлатнинг 2164 сўм пули тўланибди. Жумладан, Обушинская 118 сўм, Гольфман 332 сўм, Брандес 220 сўм қонунсиз равишда маош олишган. София Николаевна ҳам қуруқ қолмади. 132 сўм олди.

С. Городецкая туфайли бошқаларнинг орзулари ҳам «ушалди». И. Е. Крупенькин 1971 йил 15 октябридан 9 ноябригача курортда бўлса ҳам шу давр учун 90 сўм ойлик олди. Врач Г. Г. Криц эса 1972 йилнинг 10 мартидан 10 апрелигача бюллетенда бўлсада, мактабдан унга 40 сўм «ҳадя» қилинган. Бели оғримаганнинг ноя ейишини кўринг, деб шуни айтадилар-да!

Л. Муҳаммадиева, С. Городецкаялар ўзлари билан ўзлари овора бўлиб кетиб, болалар аҳволидан хабар олишни унутиб ҳам қўйёздилар. Тарбияланувчилар таомларининг мазаси қочди. Қачон қараманг, крупа, ундан қилинган овқатлар. Сабзавот, мева, сут, қатиқ тобора камаяборди. Шундай қилиб 1971 йил давомида ва 1972 йил биринчи кварталида болаларга нормадагига нисбатан 85 процент балиқ, 80 процент сузма, 60 процент тухум, 25 процент сут, 23 процент сабзавот, 35 процент мева кам берилди.

Болалар уйи ва мактаб раҳбарлари шундай бўлгач, шубҳасиз, таълим-тарбия, ўқув-ўқитиш ишлари ҳам юксак савияда олиб борилмади. Жамоатчилик, ота-оналар, коллектив томонидан ҳақли равишда норозилик кучайди. Оқибатда республика халқ контроли комитети ходимлари томонидан текширув ўтказилди. Натижада юқорида айтилган жиддий нуқсонлар аниқланди.

Хўш, шундай экан, Собир Раҳимов район халқ маорифи бўлими, район социал-таъминот бўлими, район партия ва совет ташкилотлари қаерда эди, деб сўрарсиз. Улар бутун аҳволдан, ачинарли воқеалардан текширувдан кейингина воқиф бўлдилар ва тезда чора кўришга киришдилар. Чора кўрганда ҳам қандай бўлди денг?! Л. Муҳаммадиевага қаттиқ виговор берилди. С. Городецкая эса ишдан бўшатилди. И. Крупенькинга ҳам қаттиқ виговор эълон қилинди. Шу билан болалар уйи ва мактабда совет педагоги деган шарафли номга иснод келтирган, кўзбўямачилик, юлғичлик, давлатни алдаш билан шуғулланган, таълим-тарбия ишларини ўлда-жўлда қолдиришга журъат этган кишилар сувдан қуппа-қуруқ чиқиб кетдилар...

Район халқ маорифи бўлими мактабдаги аҳволдан кўз юмиб четда турмаганда, камчиликларни ўз вақтида аниқлаганда аҳвол бу даражага бормас эди. Энди пўшилинч ва юзаки чора кўриш билан ишни гузатиш, камчиликларни хаспўшлаб ўтиш қийин. Ногиронлар нонини туя қилиб, давлат маблағларини ҳеч нарсадан тап тортмай ўзлаштирган ноинсофлар виждон суди олдида хисоб беришлари керак. Хиёнатчи «тарбиячилар» жамоатчилик қаҳридан қочиб қутула олмайди.

С. АНТОНОВА,
Р. УМАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ТВ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.30 дан — Москва кўрсатади. 17.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.00 — Кичкинтойлар учун. «Бойчечак» программаси, 18.40 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 19.00 — Рангли телевидение. Футбол бўйича СССР чемпионати. «ПАХТАКОР» (Тошкент) — «ШИННИК» (Ярославль). Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси, 20.45 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун. «Пилла—давлатга», 21.00 — Қардош халқлар адабиёти. К. ПАУСТОВСКИЙ ижодий портрети, 21.40 — Миллионлар ленинча университети, 22.30 — Кинофестиваль кундалиги. 23.20 — «Сен етим эмассан» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ

Рус тилида: 20.00 — Юқори синф ўқувчилари учун математикадан консультация, 20.30 — Юқори синф ўқувчилари учун математикадан консультация (ўзбек тилида), 21.00 — «Барча қирол қўшини» (телевизион бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/V да Князь Игорь.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/V да Севишганлар хиёбони, 1/VI да Тоғ гўзали, 2/VI да Фарғона тонг отгунча, 3/VI да Ҳалима.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/V да Дарбадар.

КИНО

Ота — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Шаҳзода жанобн олийлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кеча, бугун ва эртага — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Иссиқ кўлнинг қизғалдоқлари (эрталаб 10, кундуз 12, 2 ва 4 да). Аждодлар сири (кундуз соат 11, 1, 3 ва 5 да). Хатабала (кеч соат 6, 8 ва 10 да). Чегара дарё ортида (кеч соат 7 ва 9 да): — «СПУТНИК».

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ШАҲАР КОЛХОЗ БОЗОРЛАРИ БОШҚАРМАСИ

Первомайск бозори территориясида чиройли қушлар, аквариум балиқлари, каптарлар сотиладиган

«ҚУШЛАР БОЗОРИ» ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Юқорида кўрсатилган жониворларни бошқа бозорларда сотиш қатъиян ман этилади.

Янги очилган «Қушлар бозори»да Урта Осиё «Зообъединение» бирлашмаси томонидан дон, қафас, аквариум ва бошқа инвентарларнинг кенг савдоси йўлга қўйилган.

Қушлар бозори шанба ва якшанба кунлари эрталаб соат 7 дан соат 2 гача ишлайди.

Колхоз бозорлари бошқармаси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В36495. Редактор ўринбосарлари — В35885, В37916. Масъул секретарь — В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786 Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811. Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050. Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В37045, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048. Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30259 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 04231. ИНДЕКС 64697. Б. 1761.